

Öppet brev till EFS Styrelse

Med förvåning och vemod har jag tagit del av dokumentet *Samtalsunderlag och råd kring samlevnad och sexualitet mot bakgrund av EFS styrelses hållning i frågan om vigsel av samkönade par.*

Det är utifrån två omsorger som jag skriver detta öppna brev till EFS styrelse. Den ena är omsorgen om EFS fortlevnad som en öppen gräsrotsrörelse med frimodiga och bemyndigade kristna. Den andra omsorgen gäller de enskilda människor och deras anhöriga som personligen är berörda av den verklighet som i detta dokument, enligt min mening, hanteras så respektlöst, trots långa texttrader som betyder motsatsen. Hela dokumentet är ju närmast en manual till hur vi ska förhålla oss och handlägga deras personliga belägenhet och situation. Detta känns särskilt besvärande när hela syftet med dokumentet tycks vara att motverka vigslar av samkönade par inom EFS.

Detta är ett märkligt dokument, på en gång entydigt och ambivalent, öppet i tonfallet och auktoritärt till sitt innehåll. Helt plötsligt har EFS styrelse iklätt sig rollen som rörelsens läronämnd, en roll som styrelsen aldrig har haft, och får man hoppas, aldrig ska få. Anmärkningsvärt är också att styrelsen i denna nya roll öppet deklarerar att man inte är eniga i sakfrågan, men att man i respekt för varandra beslutat att vara det. Det är i mitt tycke en underlig form av respekt. Man kan ana en viss press på de styrelseledamöter som inte delat styrelsemajoritetens uppfattning i sakfrågan. Så vitt jag förstår är detta första gången i EFS historia som dess styrelse gör denna form av riktningsgivande ställningstagande där man fastslår EFS förhållningssätt i en enskild privatmoralisk fråga.

Huvudbudskapet i det femsidiga dokumentet är lätt att se. Det är att samkönade vigslar inte ska förekomma inom EFS. Om någon, med mandat att handla i frågan, har en annan uppfattning och vill följa den, så ska samtal om detta föras uppåt i hierarkin. Utgångspunkten för det förhållningssätt som *"styrelsens majoritet har i den aktuella frågan har varit den traditionella synen i kyrkans bibeltolkning och tradition, det vill säga att utlevd homosexualitet inte är förenlig med Guds vilja"*.

Se där, huvudärendet går entydigt att formulera på fem rader. Om man är säker på att något är mot Guds vilja, då är väl saken avgjord?

Det övriga innehållet i dokumentet är svårt att beskriva i sin ständiga balansgång mellan att få sagt det man vill säga, utan att det blir allt för tydligt vad man säger. I balans till det entydiga huvudärendet noteras t.ex. att en EFS-präst som vill och kan tänka sig viga samkönade par naturligtvis är välkommen att arbeta inom EFS. Detta öppna förhållningssätt betonas också särskilt i Budbäraren nr 2/2017 där detta material tillkännages. Huruvida en sådan EFS-präst inom ramen för sin tjänst också i praktiken kan följa sin uppfattning är däremot inte klart utsagt utan förblir höljt i dunkel. Möjligen finns en antydning till svar under punkten **Råd för själavård och förbön**, där det sägs att *"det är angeläget att visa respekt för enskilda människors val. Ett par som önskar en samkönad vigsel ska respekteras och har rätt att få viga genom Svenska kyrkans församlingar"*. Under samma punkt blir jag särskilt illa berörd av råden till hur man ska hantera en förbönssituation där *"konfidenten önskar att bönen ska gälla möjligheten till sexuell nyorientering."* Om man i det ena fallet hänvisar till Svenska kyrkan för att inte beblanda sig, så avråder man här själavårdaren från att be den förbön som begärs och hänvisar istället till den själavårdssökandes egen möjlighet att formulera sig. Jag skulle föreslå styrelsen att i fortsättningen inte besluta om fler själavårdsråd. Både inom EFS och Svenska kyrkan finns många kompetenser och utbildningsmöjligheter som på ett annat sätt kan vägleda till god och genomtänkt själavård.

I ett längre avsnitt under rubriken ”**EFS förhållningssätt**”, förs ett skickligt retoriskt resonemang där man samlat olika pusselbitar, både stora och små. Sammantaget utmynnar detta i att styrelsens majoritet anser sig få fram en klar och entydig bild av vad som är EFS huvudlinje. ”Att styrelsens hållning inte ifrågasatts av EFS årsmöten” tas slutligen som en inteckning på att styrelsen representerar EFS huvudlinje i denna fråga.

Att ”styrelsens hållning inte ifrågasatts av EFS årsmöten” kan väl möjligen också bero på att den inte varit något årsmöte sedan styrelsen i januari 2017 fastställde vad en majoritet i styrelsen anser ska vara EFS huvudlinje. Styrelsens självbild utifrån resonemanget sammanfattas slutligen på följande sätt: ”Sammantaget ser sig styrelsen därför representera en huvudlinje inom EFS och ser inte att man har rörelsens mandat att driva någon annan linje” Min uppfattning är att EFS styrelse inte har något mandat alls i denna typ av frågor.

Den som följt frågan senaste åren kan bl.a. notera att EFS ledning i dialog med företrädare för Svenska kyrkan i olika sammanhang ifrågasatt hur öppet förhållningssättet egentligen är vid antagning av prästkandidater och anställning av präster inom Svenska kyrkan. Jag tror att den frågan till en del har varit befogad och ställts på förekommen anledning. Den dialogen har framför allt speglats i artiklar och intervjuer med missionsföreståndaren och/eller EFS ordförande i tidningen Dagen.

I sammanhanget har EFS framhållit **Kyrkostyrelsens skrivelse 2009:6, Vigsel och äktenskap:** ”Det råder enighet inom kyrkostyrelsen i frågan om att ingen präst mot sin personliga övertygelse om vad som är rätt ska tvingas viga par av samma kön. Detta följer av att Svenska kyrkan bejaktar att det inom kyrkan kan rymmas olika syn på äktenskapet. Frågan om hur man ser på vigsel med par av samma kön ska inte heller ha betydelse vid exempelvis prövning av prästkandidat eller anställning av präst, musiker, kyrkvaktmästare eller annan personal i kyrkans tjänst”

Utifrån det dokument som nu EFS styrelse beslutat blir det naturligt att ställa samma fråga, men nu i omvänd ordning och riktad till EFS styrelse. Vad anser styrelsen ska gälla inom EFS? Vill man motsvara samma ömsesidiga öppenhet från sitt håll som den man förväntar sig av kyrkan i övrigt? Är det tydligt att frågan om hur man ser på vigsel med par av samma kön inte ska ha betydelse vid exempelvis prövning av prästkandidat eller anställning av präst och annan personal i EFS tjänst. Kommer det att i praktiken att vara så? Kommer en prästvigningskandidat oavsett uppfattning i denna fråga att antas för prästvigning och tjänst inom EFS? Kan en person oavsett vilken inställning man har i vigsel frågan anställas som distriktsföreståndare? Kan han/hon anställas som vaktmästare? Om det ena går, men inte det andra, var går gränsen och varför? Kan en person som lever i ett samkönat förhållande anställas inom EFS? Kan det fungera om det är en lokalvårdare men inte om det är en präst? Det finns många fler frågor att ställa varav de flesta är helt relevanta. Så länge som EFS styrelse framhårdar i sitt beslut som gör anspråk på att definiera EFS hållning och förhållningssätt så kräver det av samma styrelse raka och entydiga svar på dessa frågor.

Enligt min mening så är det enda rimliga att den här aktuella frågan, liksom många andra frågor inom EFS, hanteras utifrån lokala förhållanden och utifrån de ramar som EFS stadgar och riktlinjer utgör. EFS har ju faktiskt infört § 1:2 i sina stadgar just för att utan splittring kunna hantera frågor där det finns olika syn inom rörelsen. Ett av styrelsens syften med att besluta detta dokument sägs vara en ”önskan att hålla ihop rörelsen”. Jag befäradar att resultatet av detta beslut får motsatt effekt.

Hösten 2014 den 3 sept. publicerades en i sammanhanget intressant artikel i ämnet, skriven av EFS ordförande och missionsföreståndare i tidningen Dagen. Rubriken är ”*Sådan är EFS syn på homosexualitet*” och i korthet konstateras att ”*Det finns inte en enhetlig syn på homosexualitet och äktenskap i EFS*” och att det ”*närmast är omöjligt att besvara frågan*”. Vidare sägs att ”*EFS högsta beslutande organ, årsmötet, har inte behandlat denna fråga ingående men sagt att den inte bör ta sådan plats att EFS huvuduppgift att förkunna evangeliet om Jesus som världens frälsare blir skymd.*” Jag tycker att det är en relevant beskrivning även om jag är osäker om det i formell mening finns ett sådant uttalande av årsmötet. Oavsett detta sista, så hade det varit önskvärt om styrelsen följt det förhållningssättet. Nu tycker jag att styrelsen gått i motsatt riktning och gett frågan ett ”oproportionerligt stort fokus” som definitivt riskerar att skymma fokus på EFS huvuduppgift.

Hur tänker styrelsen att dokumentet ska användas? Hur mycket tid ska en missionsförening lägga på att samtala i frågan? När jag läser samtalsunderlaget så ställer jag också frågan, vad inbjuder materialet att man ska samtala om? Jag har svårt att förstå hur materialet kan användas till ett meningsfullt samtal om man i något sammanhang faktiskt vill använda det. Var är frågorna, var är öppenheten? Hur har styrelsen tänkt, vilka av alla uppräknade teman i dokumentets avslutande reflektion står i tur, hur många samtalsunderlag och råd ska produceras, av vem och med vilka förhållningssätt som utgångspunkt? Hur mycket tid i timmar och år anser styrelsen att föreningar och andra EFS-sammanhang ska lägga ner på dessa frågor. Jag tycker att EFS styrelse, sett till rörelsens syfte och mål, alldeles i onödan har målat in sig ett ytterhörn ganska långt ifrån den uppgift som alltid varit rörelsens centrum.

Jag anser att EFS styrelse gått rejält vilse i sin hantering av denna fråga och hoppas att styrelse besinnar sig och söker vägar att backa tillbaka till det förhållningssätt som fram till nu har gällt inom EFS i denna och liknande frågor. Ett enkelt sätt kunde vara att styrelsen helt enkelt anknyter till det uttalande som EFS missionsföreståndare och ordförande gjorde i tidningen Dagen den 3 september 2014 och bekräftade att ”det finns inte en enhetlig syn på homosexualitet och äktenskap i EFS” och samtidigt konstaterade att så måste det får det vara.

Umeå den 5 maj 2017

Bertil Johansson

EFS missionsföreståndare 1992-2001

Ps. I detta ärende har ett samtal förts med min företrädare Birger Olsson. I allt väsentligt delar vi uppfattning om det aktuella dokumentet. Vi har varit överens om att inte göra någon gemensam skrivning, utan att utifrån våra olika infallsvinklar var för sig kommentera dokumentet. Ds.